

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS STATYBOS ĮSTATYMO NR. I-1240 27 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – įstatymo projektas) parengtas siekiant sudaryti visuomenei galimybę gauti informaciją apie statomus statinius.

Įstatymo projekto tikslas:

Įstatymo projektu siekiama pakeisti ir papildyti Statybos įstatymą numatant informuoti visuomenę apie statybą leidžiančių dokumentų išdavimą, stebėti statybos procesą ir įsitraukti į sprendimų priėmimą ginant savo teisėtus interesus, nustatant galimybę ginti teisę gyventi tinkamoje sveikatai ir gerovei aplinkoje, gaunant šios teisės įgyvendinimui būtiną informaciją apie statomus statinius.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Įstatymo projektą rengė Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Statybos ir teritorijų planavimo departamentas (direktorius – Marius Narmontas, tel. 8 706 63608, el. p. marius.narmontas@am.lt) vyresnysis patarėjas Dangyras Žukauskas, tel. 8 706 63577, el. p. dangyras.zukauskas@am.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojama įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai.

Statybos įstatymo 27 straipsnio 13 dalyje ir 15 dalyje nurodytais atvejais nenumatyta pareiga informuoti visuomenę apie statybą leidžiančio dokumento neišdavimą. Statybos įstatyme nenustatyta, kokie duomenys ir dokumentai, išdavus statybą leidžiantį dokumentą, gali būti viešinami, kokius duomenis viešinti draudžiama ir kada viešinimas turi būti užbaigiamas. Todėl dažniausiai informacijos gavimas apie vykdomą statybą yra sudėtingas ir ilgai trunkantis procesas, o tai apsunkina galimybę asmenims ginti savo teisėtus interesus.

Statybos įstatymo 27 dalies 20 punkte numatyta, kad statybą leidžiančiam dokumentui gauti pateikiamo statinio projekto apimtį ir statybą leidžiančių dokumentų turinį ir jų viešinimo tvarką nustato aplinkos ministras. Ši tvarka nustatyta statybos techniniame reglamente STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“, patvirtintame aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. D1-878 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ patvirtinimo“. Tačiau Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo Nr. I-1374 5 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatyta, kad asmens duomenys gali būti tvarkomi, jeigu pagal įstatymus duomenų valdytojas yra įpareigotas tvarkyti asmens duomenis.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Įstatymo projektu keičiamoje Statybos įstatymo 27 straipsnio 6 dalyje siūloma atsisakyti galimybės statybą leidžiančiam dokumentui gauti prie projekto pridedamus dokumentus įtraukti į projekto sudėtį, pateikiant juos kartu su prašymu gauti statybą leidžiantį dokumentą, taip sudarant galimybę valdyti dokumentus ir juose esančius duomenis, kuriuos numatoma viešinti. Statybos įstatymo 27 straipsnio 13 dalyje siūloma numatyti, kad apie statybą leidžiančio dokumento neišdavimą turi būti informuojama visuomenė, Statybos įstatymo 27 straipsnio 15 dalyje numatoma, kad statybą leidžiantis dokumentas laikomas išduotu ir galiojančiu, kai apie jo išdavimą

informuojama visuomenė, t. y. statybą leidžiantis dokumento duomenys yra pirmą kartą paskelbiami. Statybos įstatymo 27 straipsnio 15¹ dalyje siūloma nustatyti, kaip turi būti informuojama visuomenė apie statybą leidžiančio dokumento išdavimą ar atsisakymą jį išduoti, kokie duomenys ir dokumentai, išdavus statybą leidžiantį dokumentą, gali būti viešinami, kokius duomenis viešinti draudžiama. Šioje dalyje siūlomi viešinti duomenys yra būtini siekiant įvertinti statybos teisėtumą ir galimą poveikį visuomenės teisėtiems interesams. Atsižvelgiant į tai, kad Statybos įstatymo 27 straipsnio 15¹ dalyje siūlomų viešinti projekto ir statinio duomenų negalima įvertinti statinio architektūros, statinio vietos sklype ir kitų visuomenei svarbių dalykų, atsižvelgus į galimo poveikio aplinkai dydį, Statybos įstatymo 27 straipsnio 15¹ dalyje siūloma ypatingų ir neypatingų statinių atveju viešinti ir statinio projekto bendrąją, architektūrinę, kultūros paveldo tvarkybos (kai ši dalis privaloma) dalis.

Statybos įstatymo 27 straipsnio 15² dalyje siūloma nustatyti šio straipsnio 15¹ dalyje nurodytų duomenų ir dokumentų viešinimo užbaigimo terminus. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo Nr. XII-459 14 straipsnio 13 dalyje ir 24 straipsnio 6 dalyje statybos ir jos teisėtumo nagrinėjimui nustatytas vienerių metų senaties terminas po statinio statybos užbaigimo, Statybos įstatymo 27 straipsnio 15² dalyje siūloma nustatyti, kad šio straipsnio 15¹ dalyje nurodytų duomenų (dokumentų) viešinimas užbaigiamas po 1 metų po statinio statybos užbaigimo. Kadangi vadovaujantis statybos įstatymo 24 straipsnio 23 dalimi, specialieji reikalavimai ir prisijungimo sąlygos galioja 5 metus nuo jų išdavimo dienos, jeigu statybą leidžiantis dokumentas negautas, statytoja (užsakovas) turi teisę statybą leidžiančio dokumento pagal išduotus specialiuosius reikalavimus ir prisijungimo sąlygas prašyti 5 metus. Todėl Statybos įstatymo 27 straipsnio 15² dalyje siūloma nustatyti, kad šio straipsnio 15¹ dalyje nurodytų duomenų (dokumentų) viešinimas užbaigiamas po 5 metų po atsisakymo išduoti statybą leidžiantį dokumentą, jei per šį laikotarpį nebuvo gautas statybą leidžiantis dokumentas.

Šiais pakeitimais bus sukurtos galimybės visuomenei ginti teisę gyventi tinkamoje sveikatai ir gerovei aplinkoje, gaunant šios teisės įgyvendinimui būtiną informaciją apie statomus statinius. Taip pat atsižvelgiant į tai, kad bus viešinamos tik trys statinio projekto dalys, bus išsaugota viešųjų ir privačių interesų pusiausvyra. Taip pat bus įgyvendintos Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Priėmus įstatymų projektus neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Kriminogeninei situacijai ir korupcijai įstatymai įtakos neturės (pridedama teisės akto projekto antikorupcinio vertinimo pažyma).

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Verslo sąlygoms pokyčiai nenumatomi.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Priėmus Įstatymo projektą, reikės pakeisti:

8.1. statybos techninį reglamentą STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“, patvirtintą aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. D1-878 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas.

Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ patvirtinimo“;

8.2. statybos techninį reglamentą STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. D1-738 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, ekspertizė“ patvirtinimo“;

8.3. Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinės sistemos „Infostatyba“ nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-502 „Dėl Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“.

9. Ar įstatymo projektas parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymais nustatytų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projektas neprieštaruoja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir ES dokumentams.

Įstatymo projektas neprieštaruoja 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendras duomenų apsaugos reglamentas) (OL 2016 L 119, p. 1).

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, - kas ir kada juos turėtų priimti.

Nauji įgyvendinamieji teisės aktai nebus rengiami.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Įstatymo įgyvendinimas papildomų išlaidų iš valstybės biudžeto nepareikalaus.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymų projektas aptartas ir derintas su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Lietuvos transporto saugos administracija, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos statybininkų asociacija, Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacija, Projektų ekspertizės ir gaisro saugos įmonių asociacija, Nacionalinė pasyvaus namo asociacija, Lietuvos architektų sąjunga, Lietuvos architektų rūmai, Lietuvos statybos inžinierių sąjunga, Lietuvos projektavimo įmonių asociacija. Gautos išvados pateiktos Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos pastabas ir pasiūlymus, su kuriais Aplinkos ministerija nesutiko, aptarė 2018 m. gegužės 24 d. pasitarime. Pasitarime nuspręsta, kad Aplinkos ministerija turi pakartotinai įvertinti įstaigų pastabas, kurioms

nepritarė, jas ir argumentus, dėl kurių neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies į įstaigų pastabas, pateikti projekto derinimo pažymoje.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

„Statytojas (užsakovas)“, „statybą leidžiantys dokumentai“, „statinio statybos užbaigimas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinė sistema „Infostatyba“ pilnai įgyvendinti siūlomą reguliavimą.